
*Vragen-antwoorden over sommige bepalingen
inzake de etikettering van levensmiddelen*

Inhoudstafel

V1. Zijn de regels inzake etikettering ook van toepassing op levensmiddelen die gratis geschonken worden, zoals stalen?	3
V2. In welke taal (talen) moet de verplichte informatie vermeld worden?	3
V3. Mag de vrijwillige informatie enkel vermeld worden in een andere taal dan de nationale talen?	3
V4. Welke informatie moet verplicht vermeld worden op een recipiënt (een fles bijvoorbeeld) die zich in een buitenverpakking bevindt (een kartonnen doos bijvoorbeeld)?	3
V5. Wat verstaat men onder « Levensmiddelen die met het oog op de onmiddellijke verkoop worden voorverpakt »?.....	3
V6. Hoe wordt het grootste oppervlak van de verpakking bepaald in geval van levensmiddelen die in een cilindervormige verpakking worden verkocht (een blikje bijvoorbeeld)?	4
V7. Moet men, om het grootste oppervlak van de verpakking te bepalen in geval van een etiket dat op een recipiënt gekleefd is, rekening houden met de omvang van het etiket of de omvang van de recipiënt?	4
V8. Hoe wordt het grootste oppervlak van de verpakking bepaald in geval van levensmiddelen die in een netje worden verkocht?.....	4
V9. Is het toegestaan om gedeeltelijk losmaakbare multilayer etiketten ('peel off labels') te gebruiken?	4
V10. Moeten de ingrediënten in de ingrediëntenlijst in een specifieke volgorde vermeld worden? ..	5
V11. Is er een percentage waaronder het niet meer nodig is om een ingrediënt in de ingrediëntenlijst te vermelden?.....	5
V12. Moeten de ingrediëntenlijst en de voedingswaardevermelding, in het geval van een verpakking waarin verschillende producten zitten, tezamen of specifiek voor elk product vermeld worden?	5
V13. Hoe moeten de vitamines en mineralen vermeld worden in de ingrediëntenlijst ?	6
V14. Mag men de chemische symbolen (« Se ») gebruiken in plaats van de naam voluit (« selenium »)?.....	6

V15. Hoe moeten additieven in de ingrediëntenlijst vermeld worden?.....	6
V16. Moeten er specifieke etiketteringsbepalingen nageleefd worden in geval van het gebruik van steviolglycosiden (zoetstof afkomstig van de plant Stevia rebaudiana)?.....	7
V17. Moeten er regels gevolgd worden wanneer men beslist om informatie waarvan het product vrijgesteld is, uit eigen beweging te verstrekken (bijvoorbeeld de ingrediëntenlijst)?.....	7
V18. Hoe moeten de stoffen of producten die allergieën en intoleranties veroorzaken, in het geval van voorverpakte voedingsmiddelen vermeld worden?	8
V19. Hoe moeten de stoffen of producten die allergieën en intoleranties veroorzaken, in het geval van niet-voorverpakte voedingsmiddelen vermeld worden?	8
V20. Onder welke voorwaarden mag men de vermeldingen « glutenvrij » en « met zeer laag glutengehalte » gebruiken?	8
V21. Onder welke voorwaarden kan men de vermelding « lactosevrij » gebruiken?	9
V22. Van welk bedrijf moet het adres vermeld worden?	9
V23. Hoeveel details moeten worden gegeven voor het adres?.....	9
V24. Wat moet de inhoud van de voedingswaardevermelding zijn, en hoe moet die worden uitgedrukt?.....	9
V25. Is de voedingswaardetabel zoals voorzien in verordening 1169/2011 verplicht voor voedingssupplementen?.....	10
V26. Wat verstaat men onder « Levensmiddelen die rechtstreeks door de producent in kleine hoeveelheden worden geleverd aan de eindverbruiker of aan de plaatselijke detailhandel die rechtstreeks aan de eindverbruiker levert » ?.....	10
V27. Is een waarschuwing ter attentie van zwangere vrouwen verplicht op alcoholhoudende dranken die in België verkocht worden?	10

VOORAFGAANDE OPMERKINGEN

Dit document is bestemd voor de actoren van de voedselketen. Doel ervan is hen te helpen om sommige bepalingen van de [Europese verordening 1169/2011 betreffende de verstrekking van voedselinformatie aan consumenten](#) beter te begrijpen en correct toe te passen.
 Bij geschillen ligt de uiteindelijke verantwoordelijkheid voor de rechtsinterpretatie bij het Hof van Justitie van de Europese Unie.

V1. Zijn de regels inzake etikettering ook van toepassing op levensmiddelen die gratis geschonken worden, zoals stalen?

A: Ja. Als een exploitant uit de voedingssector levensmiddelen aan de consument aanbiedt, moet de verplichte informatie aanwezig zijn, zelfs wanneer die levensmiddelen gratis geschonken worden.

*

V2. In welke taal (talen) moet de verplichte informatie vermeld worden?

A: Om een product in België in de handel te mogen brengen, moeten de verplichte vermeldingen minstens opgesteld worden in de taal (talen) van het taalgebied waar het levensmiddel op de markt wordt aangeboden (bijvoorbeeld in het Nederlands en het Frans als het levensmiddel verkocht wordt in Brussel, in het Nederlands als het verkocht wordt in Vlaanderen, in het Duits als het in het Duitstalige gebied wordt verkocht, enz.). Een product dat in heel België op de markt wordt gebracht moet dus in de drie landstalen geëtiketteerd zijn.

*

V3. Mag de vrijwillige informatie enkel vermeld worden in een andere taal dan de nationale talen?

A: De informatie die krachtens de reglementaire bepalingen niet verplicht is, mag worden vermeld in een andere taal dan de talen van België voor zover die vermeldingen niet misleidend zijn en niet tot verwarring leiden.

*

V4. Welke informatie moet verplicht vermeld worden op een recipiënt (een fles bijvoorbeeld) die zich in een buitenverpakking bevindt (een kartonnen doos bijvoorbeeld)?

A: Alle verplichte vermeldingen moeten zich bevinden op de buitenste verpakking die, samen met de fles, de verkoopenheid vormt. Er is geen specifieke reglementaire bepaling omtrent de informatie die herhaald moet worden op de binnenste verpakking. Het behoort tot de verantwoordelijkheid van de bedrijven om de vermeldingen vast te leggen die de consument nodig heeft om het product veilig en juist te gebruiken zodra de buitenste verpakking weggegooid is.

*

V5. Wat verstaat men onder « Levensmiddelen die met het oog op de onmiddellijke verkoop worden voorverpakt »?

A: Gelieve de volgende documenten te raadplegen: [interpretatiedocument](#) en [document 'vragen-antwoorden'](#)

*

V6. Hoe wordt het grootste oppervlak van de verpakking bepaald in geval van levensmiddelen die in een cilindervormige verpakking worden verkocht (een blikje bijvoorbeeld)?

A: In het geval van cilindervormige verpakkingen is het toegestaan om slechts met een derde van de oppervlakte van de cilinder rekening te houden om het grootste oppervlak van de verpakking te bepalen.

LET WEL: die interpretatie wordt niet door alle lidstaten gedeeld en kan dus in de toekomst herzien worden naargelang van de ontwikkelingen op Europees niveau.

*

V7. Moet men, om het grootste oppervlak van de verpakking te bepalen in geval van een etiket dat op een recipiënt gekleefd is, rekening houden met de omvang van het etiket of de omvang van de recipiënt?

A: Men moet rekening houden met de omvang van de recipiënt, dit wil zeggen het oppervlak waarop een etiket zou kunnen worden aangebracht. Het volstaat dus niet om een klein etiket aan te brengen op een grote recipiënt om een beroep te doen op de afwijkingen in verband met de omvang van de verpakking.

*

V8. Hoe wordt het grootste oppervlak van de verpakking bepaald in geval van levensmiddelen die in een netje worden verkocht?

A: Verordening 1169/2011 bepaalt dat de verplichte informatie rechtstreeks op de verpakking of op een daaraan bevestigd etiket wordt aangebracht. Levensmiddelen die in een netje verkocht worden (chocolademunten, Paaseieren, sinaasappelen, uien enz.) zijn voorzien van een etiket dat aan het netje bevestigd is, aangezien de verplichte informatie niet op het netje gedrukt kan worden. Bijgevolg moeten eventuele etiketteringsafwijkingen in verband met de omvang van de verpakking in principe niet overwogen worden.

*

V9. Is het toegestaan om gedeeltelijk losmaakbare multilayer etiketten ('peel off labels') te gebruiken?

A: Het gebruik van multilayer/peel-off etiketten bevindt zich op de grens van de overeenstemming met de bepalingen van verordening 1169/2011 aangezien de verplichte informatie niet verborgen, minder zichtbaar gemaakt, aan de aandacht onttrokken of onderbroken mag worden door andere aanduidingen, afbeeldingen of ander materiaal.

Dit soort etiket wordt momenteel echter getolereerd op voorwaarde dat meerdere algemene criteria vervuld zijn, meer bepaald:

- moet duidelijk vermeld worden dat een deel van de informatie zich aan de onderkant van het etiket bevindt, in de taal (talen) van de informatie in kwestie;
- mag het gebruik van de beschikbare ruimte door de vrijwillige informatie niet gebeuren ten nadele van de verplichte informatie;
- moet het etiket makkelijk terugplaatsbaar zijn en mag het niet loskomen.

Het gebruik van gedeeltelijk losmaakbare etiketten moet dus geval per geval bestudeerd worden teneinde te bepalen of ze voldoen aan de algemene vereisten inzake terbeschikkingstelling en plaats van de verplichte informatie.

LET WEL: die interpretatie wordt niet door alle lidstaten gedeeld en kan dus in de toekomst herzien worden naargelang van de ontwikkelingen op Europees niveau.

*

V10. **Moeten de ingrediënten in de ingrediëntenlijst in een specifieke volgorde vermeld worden?**

A: Ja. Onder voorbehoud van de bepalingen van deel A van bijlage VII van verordening 1169/2011 moeten de ingrediënten vermeld worden in dalende volgorde van gewicht waarin zij bij de bereiding van het levensmiddel zijn gebruikt.

*

V11. **Is er een percentage waaronder het niet meer nodig is om een ingrediënt in de ingrediëntenlijst te vermelden?**

A: Neen. Onder voorbehoud van de vrijstellingen die voorzien zijn in artikel 20 van verordening 1169/2011 moeten alle ingrediënten vermeld worden, ongeacht hun hoeveelheid. Desalniettemin mogen de ingrediënten die voor minder dan 2 % in het eindproduct aanwezig zijn, in een andere volgorde vermeld worden, zonder rekening te houden met hun gewicht.

*

V12. **Moeten de ingrediëntenlijst en de voedingswaardevermelding, in het geval van een verpakking waarin verschillende producten zitten, tezamen of specifiek voor elk product vermeld worden?**

A: De twee opties zijn mogelijk. Ofwel worden de ingrediëntenlijst en de voedingswaardevermelding afzonderlijk voor elk product vermeld, ofwel wordt een gemiddelde opgegeven, rekening houdend met het gewicht van elk product.

*

V13. Hoe moeten de vitamines en mineralen vermeld worden in de ingrediëntenlijst ?

A: Voor verrijkte voedingsmiddelen die binnen het toepassingsgebied van Verordening 1925/2006 vallen, oordeelde het [Arrest van het Hof van Justitie van de EU in zaak C-533/20](#) dat vitamines in de ingrediëntenlijst moeten worden aangeduid met hun generieke naam (vitamine A, vitamine C, enz.), zoals vermeld in de voedingswaardevermelding. Voor vitamines met twee generieke namen (bijvoorbeeld vitamine B9 of foliumzuur) is het in België toegestaan om één van beide te gebruiken, op voorwaarde dat zowel in de voedingswaardedeclaratie als in de ingrediëntenlijst dezelfde aanduiding wordt gebruikt.

Op vrijwillige basis is het ook toegestaan om de gebruikte chemische vorm te specificeren (cholecalciferol, D-alfa-tocoferol, enz.).

Naar analogie wordt dezelfde aanpak toegepast voor mineralen.

Het arrest van het Hof van Justitie heeft geen betrekking op voedingssupplementen of voedingsmiddelen die onder Verordening 609/2013 vallen (voedingsmiddelen bestemd voor specifieke groepen). Voor deze producten is het in België toegestaan om in de ingrediëntenlijst ofwel de generieke naam, ofwel de chemische vorm, ofwel de combinatie van beide te gebruiken. Die interpretatie wordt niet door alle lidstaten gedeeld en kan dus in de toekomst herzien worden in functie van ontwikkelingen op Europees niveau.

LET WEL: bovenstaande is niet van toepassing op vitamines en mineralen die als nieuw voedingsmiddel (novel food) zijn toegelaten, waarvoor de in de toelating voorziene wettelijke benaming moet worden gebruikt in de ingrediëntenlijst (Uitvoeringsverordening 2017/2470 van de Commissie).

*

V14. Mag men de chemische symbolen (« Se ») gebruiken in plaats van de naam voluit (« selenium »)?

A: Afkortingen of chemische symbolen zoals "Se" zijn niet toegestaan in de ingrediëntenlijst of in de voedingswaardevermelding want ze zijn niet duidelijk genoeg voor de consument.

*

V15. Hoe moeten additieven in de ingrediëntenlijst vermeld worden?

A: Additieven moeten in de ingrediëntenlijst vermeld worden door gebruikmaking van de naam van de categorie voorzien in deel C van bijlage VII van de verordening (EU) nr. 1169/2011, onmiddellijk gevolgd door de specifieke naam van het additief in kwestie of het E-nummer ervan. Bijvoorbeeld: « zoetstof: E 421 » of « zoetstof: mannitol ».

Als een additief tot meerdere categorieën behoort, moet de categorie vermeld worden die overeenstemt met de hoofdfunctie ervan in het product.

Indien het nummer van het additief opgenomen in deel B van bijlage II van de verordening (EG) nr. 1333/2008 eindigt met een letter, moet het precieze nummer met de letter of de specifieke naam die met die letter geassocieerd wordt, vermeld worden. Bijvoorbeeld: E 160a/carotenoïden of E 160c/paprika-extract.

Het is daarentegen niet noodzakelijk om een onderscheid te maken tussen de verschillende vormen van een zelfde additief die opgenomen zijn in de verordening (EU) nr. 231/2012. Zo volstaat het om E 339/Natriumfosfaten te vermelden, zonder te preciseren of het gaat om E 339(i)/Mononatriumfosfaat dan wel om E 339(ii)/Dinatriumfosfaat.

Tot slot is het toegestaan om alle additieven van eenzelfde categorie te groeperen, door ze in de ingrediëntenlijst te plaatsen op de plaats die overeenstemt met de totale hoeveelheid van de additieven van de categorie in kwestie (en door elk additief daaronder opeenvolgend individueel te vernoemen). LET WEL: die interpretatie wordt niet door alle lidstaten gedeeld en kan dus in de toekomst herzien worden naargelang van de ontwikkelingen op Europees niveau.

*

V16. [Moeten er specifieke etiketteringsbepalingen nageleefd worden in geval van het gebruik van steviolglycosiden \(zoetstof afkomstig van de plant Stevia rebaudiana\)?](#)

A: Gelieve het volgende document te raadplegen: [Richt snoeren voor etikettering van en reclame voor levensmiddelen die steviolglycosiden bevatten](#)

*

V17. [Moeten er regels gevolgd worden wanneer men beslist om informatie waarvan het product vrijgesteld is, uit eigen beweging te verstrekken \(bijvoorbeeld de ingrediëntenlijst\)?](#)

A: Wanneer men beslist om informatie die deel uitmaakt van de lijst van de verplichte vermeldingen maar waarvoor het product vrijgesteld is (bijvoorbeeld de ingrediëntenlijst voor alcoholhoudende dranken) uit eigen beweging te verstrekken, is het verplicht om alle regels te volgen die van toepassing zijn op die vermelding. In het voorbeeld hierboven is het dus verplicht om alle ingrediënten te vermelden (met inbegrip van die van de samengestelde ingrediënten), in dalende volgorde van gewicht waarin zij bij de bereiding van het levensmiddel zijn gebruikt, en daarbij de aandacht te vestigen op de allergenen enz.

*

V18. Hoe moeten de stoffen of producten die allergieën en intoleranties veroorzaken, in het geval van voorverpakte voedingsmiddelen vermeld worden?

A: Gelieve de volgende documenten te raadplegen:

[Regels en raadgevingen voor de vermelding van stoffen of producten die allergieën en intoleranties veroorzaken in voorverpakte voedingsmiddelen](#)

[COMMISSION NOTICE of 13.7.2017 relating to the provision of information on substances or products causing allergies or intolerances as listed in Annex II of Regulation \(EU\) No 1169/2011 on the provision of food information to consumers](#)

*

V19. Hoe moeten de stoffen of producten die allergieën en intoleranties veroorzaken, in het geval van niet-voorverpakte voedingsmiddelen vermeld worden?

A: Gelieve het volgende document te raadplegen: <https://www.health.belgium.be/nl/vermelden-van-allergenen-niet-voorverpakte-levensmiddelen-goedkeuring-van-de-toepassingsmodaliteiten>

*

V20. Onder welke voorwaarden mag men de vermeldingen « glutenvrij » en « met zeer laag glutengehalte » gebruiken?

A: Op basis van de [Uitvoeringsverordening \(EU\) nr. 828/2014](#) mogen de vermeldingen « glutenvrij » en « met zeer laag glutengehalte » enkel gebruikt worden indien voldaan is aan de volgende criteria:

- « glutenvrij »: het aan de eindconsument verkochte levensmiddel mag niet meer dan 20 mg gluten per kg levensmiddel bevatten;
- « met zeer laag glutengehalte »: het aan de eindconsument verkochte levensmiddel, dat bestaat uit ingrediënten die van glutenbevattende granen zijn vervaardigd en speciaal zijn verwerkt om het gehalte ervan te verlagen, moet een glutengehalte hebben dat maximaal 100 mg/kg bedraagt.

Die vermeldingen kunnen vergezeld worden van de vermeldingen « Geschikt voor personen met een glutenintolerantie » of « Geschikt voor coeliakiepatiënten ».

Het is ook mogelijk om de vermeldingen « Speciaal bereid voor personen met een glutenintolerantie » of « Speciaal bereid voor coeliakiepatiënten » toe te voegen als de levensmiddelen speciaal zijn geproduceerd, bereid en/of verwerkt om:

- het glutengehalte van oorspronkelijk glutenbevattende ingrediënten te verlagen; of
- de glutenbevattende ingrediënten door andere van nature glutenvrije ingrediënten te vervangen.

*

V21. Onder welke voorwaarden kan men de vermelding « lactosevrij » gebruiken?

A: Het gebruik van de vermelding « lactosevrij » is voor het ogenblik enkel gereguleerd in de Europese richtlijn 2006/141/EG inzake volledige zuigelingenvoeding en opvolgzuigelingenvoeding (omgezet in Belgisch recht door het [koninklijk besluit van 18 februari 1991](#)). Volgens die richtlijn mag de claim « lactosevrij » enkel gebruikt worden indien het eindproduct niet meer dan 2,5 mg lactose per 100 kJ (of 10 mg/100 kcal) bevat. Bij gebrek aan meer algemene bepalingen moet hetzelfde criterium voor alle voedingsmiddelen in acht genomen worden.

*

V22. Van welk bedrijf moet het adres vermeld worden?

A: Men moet de naam of de handelsnaam en het adres vermelden van het bedrijf dat verantwoordelijk is voor de informatie over de levensmiddelen, dit wil zeggen het bedrijf onder wiens naam of handelsnaam het levensmiddel in de handel gebracht is of, indien dat bedrijf niet in de Europese Unie gevestigd is, de invoerder op de markt van de Europese Unie.

*

V23. Hoeveel details moeten worden gegeven voor het adres?

A: Twee opties zijn mogelijk om het adres te vermelden:

1. Naam van het verantwoordelijke bedrijf	2. Naam van het verantwoordelijke bedrijf
Straat + nummer	Postbus
Postcode + gemeente	Postcode + gemeente

*

V24. Wat moet de inhoud van de voedingswaardevermelding zijn, en hoe moet die worden uitgedrukt?

A: De FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu heeft een [flowchart](#) uitgewerkt om de implementatie van de regels inzake voedingsetikettering te vergemakkelijken. LET WEL: voor een correcte toepassing van de regelgeving moet u evenwel steeds de verordening zelf raadplegen.

*

V25. Is de voedingswaardetabel zoals voorzien in verordening 1169/2011 verplicht voor voedingssupplementen?

A: Neen, voor voedingssupplementen moeten enkel de hoeveelheden van de nutriënten of van de stoffen die een nutritioneel of fysiologisch effect hebben, vermeld worden. Ze moeten overigens niet uitgedrukt worden per 100 g/ml, maar per aanbevolen dagelijkse dosis in de etikettering.

De voedingswaardetabel kan uit eigen beweging vermeld worden op voorwaarde dat men zich houdt aan de vereisten van de verordening 1169/2011 (behalve voor de uitdrukking per aanbevolen dagelijkse dosis). LET WEL: die interpretatie wordt niet door alle lidstaten gedeeld en kan dus in de toekomst herzien worden naargelang van de ontwikkelingen op Europees niveau.

*

V26. Wat verstaat men onder « Levensmiddelen die rechtstreeks door de producent in kleine hoeveelheden worden geleverd aan de eindverbruiker of aan de plaatselijke detailhandel die rechtstreeks aan de eindverbruiker levert » ?

A: Gelieve de volgende documenten te raadplegen: [interpretatiedocument](#) en [document 'vragen-antwoorden'](#)

*

V27. Is een waarschuwing ter attentie van zwangere vrouwen verplicht op alcoholhoudende dranken die in België verkocht worden?

A: Neen, momenteel is het in België niet verplicht om op alcoholhoudende dranken een gezondheidsmededeling voor zwangere vrouwen aan te brengen waarin erop aangedrongen wordt om geen alcohol te gebruiken. Die verplichting is evenwel van toepassing in andere lidstaten, waaronder Frankrijk.

*

Nuttige documenten:

- [Vragen en antwoorden van de Europese Commissie over de toepassing van de verordening \(EU\) nr. 1169/2011 betreffende de verstrekking van voedselinformatie aan consumenten](#)

- « Levensmiddelen die met het oog op de onmiddellijke verkoop worden voorverpakt » & « Levensmiddelen die rechtstreeks door de producent in kleine hoeveelheden worden geleverd aan de eindverbruiker of aan de plaatselijke detailhandel die rechtstreeks aan de eindverbruiker levert: [interpretatiedocument](#) en [document 'vragen-antwoorden'](#).
- [Flowchart met samenvatting van de bepalingen betreffende de inhoud en uitdrukking van de voedingswaardevermelding](#)
- [Richtsnoeren voor etikettering van en reclame voor levensmiddelen die steviolglycosiden bevatten](#)
- [Regels en raadgevingen voor de vermelding van stoffen of producten die allergieën en intoleranties veroorzaken in voorverpakte voedingsmiddelen](#)
- [COMMISSION NOTICE of 13.7.2017 relating to the provision of information on substances or products causing allergies or intolerances as listed in Annex II of Regulation \(EU\) No 1169/2011 on the provision of food information to consumers](#)
- [Regels voor de vermelding van stoffen of producten die allergieën en intoleranties veroorzaken in niet-voorverpakte voedingsmiddelen](#)

Contactpersoon:

- POTTIER Jean
FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu
Directoraat-generaal Dier, Plant en Voeding
Dienst Voedingsmiddelen, Dierenvoeders en Andere Consumptieproducten
Jean.pottier@health.fgov.be
02 / 524 73 62

De etikettering van levensmiddelen is ook een bevoegdheid van de FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie (www.economie.fgov.be). Gelieve met die FOD contact op te nemen (food.labelling@economie.fgov.be) voor vragen in verband met:

- de benaming en samenstelling van specifieke levensmiddelen (chocolade, fruitsap, ...);
- de kwantitatieve vermelding van de ingrediënten;
- de nettohoeveelheid;
- de plaats van herkomst.

Het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Algemene Directie Economische Inspectie van de FOD Economie zijn de twee instanties die kunnen tussenkomen indien een inbreuk wordt vastgesteld op het niveau van de etikettering van voedingsmiddelen.